ఆయన కళ్లు మెరిశాయి. కారా కిళ్లీ వల్ల ఎర్రబడ్డ ఆయన పెదవులు విచ్చుకున్నాయి. గార పళ్లమీంచి ఓ నవ్వు అలా తేలి వచ్చి రామారావుని ముసురుకుంది.

"ఎన్నాళ్ల కెన్నాళ్లకి?" అని ఆయన బొంగురు గొంతులోంచి ఆప్యాయత కలబోసుకున్న ఓ వాక్యం మెత్తగా వెలువడింది.

రామారావు నవ్వాడు. అతని పలువరస తెల్లగా మెరిసింది. బిగ్గరగా నవ్వడంచేత వచ్చిన కదలిక వల్ల అతని నల్లని గిరజాల జుట్టు ఎగిరెగిరి పడింది. తెల్లని శరీరం, నల్లని జుట్టు, ఆధునికమైన మీసం, అత్యాధునికమైన దుస్తులు శివరంగం మాస్టార్ని ఆకర్షించాయి. రెండు క్షణాల పాటు రామారావుని చూస్తూండిపోయా డాయన.

"ఎలా ఉందోయ్ ఉద్యోగం?" అన్నారు శివరంగం మాస్టారు.

"బాగుంది, మాస్టారూ! కాని, అమకు ఎప్పుడు సెలవులే దొరకవు" అన్నాడు రామారావు — ఊళ్లో కెప్పుడొచ్చినా శివరంగంగార్ని కలుసుకోకుండా, పలకరించకుండా వెళ్లిపోతున్న తన తప్పుని కప్పుకోవడానికి తగిన పునాది వేసుకుంటూ.

"అదీ నిజమేలే! సరేగాని, ఊళ్లోకి చాలాసార్లొచ్చావుటగా! ఆ మధ్య మీ నాన్న చెప్పాడు" అన్నారు శివరంగంగారు. కనీసం తనని పలకరించనన్నా పలకరించకుండా వెళ్లిపోతూన్న రామారావు నిర్లక్ష్యాన్ని ఆయ నంత తేలిగ్గా క్షమించదలుచుకోలేదు. అందుకే అతను తుంచెయ్యదలచిన విషయాన్ని సాగదీశారు.

"క్షమించండి, మాస్టారూ! ఇంటి కొస్తే చాలు, సవాలక్ష పనులు చెబుతాడు నాన్న. కొత్తగా పెట్ట మాగాణీ అయింది గదండీ? అప్పట్నుంచీ ఆయనకీ తీరుబడి కావడం లేదు. పైగా కాస్త విశ్రాంతికోసం వచ్చిన నన్నూ తిరిగ్గా కూచోనివ్వడు" అన్నాడు నొచ్చుకున్నట్లు కనిపిస్తూ రామారావు.

ఈ రోజుల్లో కుర్రాళ్లు పైకి కనిపించినంత వినయ సంపన్నులు కారని ఏడుస్తాడీ మాజీ మాస్టారు. ముసిలాణ్ణి డిపించడం దేనికి లెమ్మని ఓ చిన్న లెక్చరు దంచి తప్పించుకుంటూంటారనీ శివరంగంగారికి బాగా తెలుసు. అయినా, తన పాత శిష్యుడు రామారావుని క్షమాపణ కోరుకునేట్లు చెయ్యగలిగిన తన తెలివితేటలకి తానే మురిసిపోయి, పళ్లకుంచె మీసా లోసారి సవరించుకుని కీసుక్కున నవ్వేశా రాయన.

"ఇందులో క్షమించటాని కేముందోయ్?" అన్నారు మురిసి ముప్పందుప్పై పోతూ!

'అమ్మ ముసిలాడూ! గడుసుపిండమే! క్షమించమని అడిగించుకున్నాడు చివరికి. పైగా ఉబ్బి తబ్బిబ్బై పోతున్నాడు, జాక్‌పాట్ కొట్టేసట్లు. పోనిద్దూ! ఓ మాటే గదా, ఏం పోయింది' అనుకున్నాడు రామారావు.

"రావోయ్! అలా మా ఇంటికి పోదాం. వాళ్లైతే అప్పుడప్పుడు కలిశామనుకో! మా ఇంటి కొచ్చి ఏళ్లు గడిచాయి గదా?" అన్నారు శివరంగంగారు.

"చిన్న పనుంది, మాస్టారూ! ఓ గంటాగి వస్తాను" అన్నాడు రామారావు.

"తప్పకుండా రావాలి సుమా?" అన్నారు శివరంగంగారు.

-'సంజీవి'

"వస్తాను, మాస్టారూ!" అంటూ రామారావు సెలవు తీసుకుని తిన్నగా రోడ్డుకి తిరిగిపోయాడు. అతను కను మరుగయ్యే దాకా అటే చూసి, ఆ తర

నాల ఇంటి మొహం పట్టారు శివరంగం గారు.

ఆయన ఇల్లు చేరేసరికి పొద్దు వాటారుతూంది. ఆయన సతీమణి మహాలక్ష్మమ్మ గుమ్మంలో కూచుని బియ్యం ఏరుతూంది. మధ్య మధ్య తనలో తనే గొణుక్కుంటున్న ఆవిడ వైనం శివరంగంగారికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అరుగుమీద గోడవారగా కూచుని క్షణకాలం భార్యని పరిశీలించి చూసి, "ఏమిటే మూలోకం? తెగ గొణుక్కుంటున్నావ్, ఎవరి మీద?" అడిగారు.

"నా ఖర్మం మీద!" అన్న దావిడ.

"ఏమిటి చెప్మా, కులుకు కులుకుగారి వారు అగ్నిపర్వత శిఖరంలా సెగలూ పొగలూ కక్కుతూంది!' అని కాస్త ఆలోచించి, "ఇదుగో, చూడు. మొగుడు ఊళ్ళంతా తిరిగి తిరిగి కొంపకి చేరాడు గదా! అయ్యో! అలిసిపోయి ఉంటాడేమో కాసిని మంచినీళ్ళిద్దామా, కప్పంత కాఫీ ఇద్దామా, ఏదిస్తే ప్రసన్ను డవుతాడు? అని ఆలోచించక పద్మం మూసేసి ఈ విసుగేమిటి? ఇదేనా పతివ్రత లక్షణం?" అని ప్రశ్నించారు సరసంగా.

"ఏ పెళ్ళి నా వాపుకొచ్చింది. నా పెళ్ళికి వమ్మన్నాట్లు మీలాంటి పెద్ద మనిషి దొరకటేకి! బియ్యంలో వలుగు రాళ్ళు ఏరుదామని నే వేయుస్తుంటే మధ్య మీకు కొత్తల్లుడు మర్యాదలు కావలి సొచ్చాయేం? అరవై ఏళ్ళ ఒంటి మీద కొచ్చి అదా, నాతో ఆటపాట మొదలెట్టుకుంటావా — అని ఈ వయస్సులో గుర్తొస్తాయి కాబోలు అప్యాయతలూ, ఆదరణలూను. ఆ కళ్ళ డాక్టర్ దగ్గిరి కొకసారి తీసుకెళ్ళి పరీక్ష చేయించి, ఓ కళ్ళ జోడన్నా అగేలా యించండి నా మొహానికి నెత్తిన నోరు పెట్టుకుని మొగుతున్నారాయిరి. ఏవి పించుకున్నారా ఏమన్నానా? ఇంటి సంగతి, ఇంట్లో మనుషుల సంగతి పట్టించుకోవటం కూడానా! అయ్యో రాత!" అన్నది మహాలక్ష్మమ్మ సాగ దీస్తూ.

"అయితే, ఈ కోపమంతా కళ్ళజోడు వేయించలేదనే గదూ?" అని అడిగారు శివరంగంగారు.

మహాలక్ష్మమ్మకి చిర్రెత్తుకొచ్చింది. "దొంగలు పడ్డ ఆర్నెల్లకి కుక్కలు మొరిగాయట, వాళ్ళెవ్వరూ వ'ద'సం! ఈ ప్రాణంతోనైనా పిల్లదాని తల మీద నాలుగు అక్షింతలు పడేట్టు చూడండి. ఉన్న ఒక్క పిల్ల. దాని ముద్దూ ముచ్చటా తీర్చుదామని ఉండ దేమిటంట! ఎప్పుడూ ఎవళ్ళతోనో ఒహ ళ్ళతో పోచికోలు కబుర్లేసుకు క్కూచోడం తప్ప!" అన్న దావిడ కోపంగా.

శివరంగం గారికి నవ్వొచ్చింది. నవ్వితే ఆవిడ మరింత రెచ్చిపోతుందని ముప్ఫై ఏళ్ళ సహజీవన యాత్ర ఆయనకి చాలా గట్టి పాఠమే చెప్పింది. ఇంటి సంగతీ, పిల్లల సంగతీ తా మొక్కళ్ళకే పట్టి

ప్రేమ ఉన్నచోట గౌరవం ఉండదంటారు కొందరు, అదీ భార్యాభర్తల విషయంలో. ఆప్యాయత ఉంటుంది, ఆదరణ ఉంటుంది, చిలిపితనం ఉంటుంది. మాటలలో చెప్ప లేని మాధుర్యం ఉంటుంది. కాని....

నట్టూ, సంసార భారం యావత్తూ తామే తమ భుజస్కంధాలపై మోసే స్తున్నట్టూ, మొగాళ్ళేమీ పట్టించు కోకుండా తిరిగేస్తున్నట్టూ — ఈ ఆడాళ్ళంతా ఎందు కంత స్థిరమైన అభి ప్రాయంలో ఉంటారో ఆయన కీనాటికీ అర్థంగాని విషయం. అనుకోకుండానే ఆయన పెదవుల మీదికి చిరునవ్వొచ్చే సింది.

"ఏమి టా ముసిముసి నవ్వులు?" అన్నది మహాలక్ష్మమ్మ.

"నవ్వులేనే, పిచ్చిమొద్దా! నిన్ను కట్టుకున్న వేళావిశేష మేమిటో గాని, ఇప్పటిదాకా నవ్వులతోనే గడిచింది. పొద్దు వాటారుతున్న ఈ సమయంలో ముప్పు కొన్న విసుగు తగ్గిస్తేనా, చచ్చే టప్పుడు కూడా నవ్వుతూనే చచ్చిపోతానే!" అన్నారు శివరంగంగారు భావావేశంతో.

"బాగానే ఉన్నాయ్ సరదాలు!" అంటూ మహాలక్ష్మమ్మ బియ్యం చేటతో లేవబోయింది. కాని, శివరంగం గారు ఆవిడ ప్రయత్నాన్ని విరమింప జేశారు.

"కాస్త కుర్రాన్ని కట్టేయ్యి! ఈవేళ గాలానికో చేప తగిలింది" అన్నారు.

"కవిత్వం కట్టిపెట్టి విషయ మేమిటో త్వరగా తెమల్చండి. నా కవతల వంటింట్లో పనుంది" అన్నది మహాలక్ష్మమ్మ.

"రామారావు నెరుగుదువుగా?" అనడిగారు శివరంగంగారు.

"ఏ రామారావు? ఆ నాటకాల రాయుడేనా? ఎక్కడో తాలూకాఫీసు గుమాస్తాచేసి రిటైరైన బట్టతల రామారావు. మాటకి ముందు... 'నేను ఆ రోజుల్లో ఆడ వేషాలు విరివిగా వేస్తున్నప్పుడు' — అని గొప్పలు చెప్పు కునే మీ స్నేహితుడేగా?" అన్నది మహాలక్ష్మమ్మ.

"అబ్బ వాడు కాదే! సీతారామయ్య కొడుకు రామారావు. అమ్మాయితోపాటు హైస్కూల్లో చదివాడు" అన్నారు శివరంగంగారు.

"అయ్యో, అతనటండీ! అల్లా చెప్పరేం మరి? ఎక్కడో ఉద్యోగం చేస్తున్నా డన్నారే! ఏమాత్రం దొరుకు తుందో జీతం? మొన్నామధ్య అతని తల్లి కోవెల్లో కలిసి మూడొందలు లొస్తా యన్నది. ఎంతవరకు నిజమో? ఆవిడ సంగతి నాకు బాగా తెలుసు—గోరంతలు కొండంతలు చేసి చెబుతుంది" అన్నది మహాలక్ష్మమ్మ.

"అబద్ధాలేం కావు. అక్షరాలా మూడు వందలూ దొరుకుతాయి. ఈ మధ్య ఎప్పుడేనా అతన్ని చూశావా?" అనడి గారు శివరంగంగారు.

"లేదండీ! ఏం?" అనడిగిం దావిడ.

"కుర్రాడు బాగున్నాడు. పట్నంలో ఉద్యోగం కదా! నీళ్ళు పడ్డట్టున్నాయి. సీతారామయ్య పనికూడా రెండేళ్ళయి బాగానే ఉంది. అదేనే... మెట్ట మాగాణీ అయిందిగా? పంటలు బాగా పండు తున్నాయి. ఒక్కడే కుర్రాడు. బి. ఎ. చదివాడు. ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. ఇంత కన్నా ఏం కావాలే?" అన్నారు శివరంగం గారు.

ఆ మాటలు వినగానే మహాలక్ష్మమ్మ మొహానికీ, చాటకీ తేడాయే లేకుండా పోయింది.

"అయ్యో, నా మతి మండిపోనూ! ఇన్నాళ్ళూ నా కా ఆలోచనే రాలేదుస్మీ! ఈడూ జోడూ బాగుంటుందికూడాను. కదిపి చూడండి. ఏమంటారో సీతా రామయ్యగారు? ఈ మధ్యనే కాస్త పుంజుకున్నా డాయిరి. కట్నం బాగా కావాలంటారో ఏమిటో?" అన్న దావిడ.

"కానిద్దూ! ఈ రోజుల్లో కట్నాలు పొయ్యందే ఆ పిల్ల పెళ్ళి చెయ్యనేలేం! నేనెంతో విశాల హృదయం గలవాణ్ణి కనక, జాలిపడి పైసా అడక్కుండా నిన్ను కట్టుకున్నాను. అంతా అలా ఉంటారా ఏమిటే?" అన్నారు శివరంగం గారు.

"చాలుగాని ఆపండిహ. మా నాన్న ధర్మరాజా గనక సరిపోయింది. మరొహ రయితే ఎదురిమ్మనే వాళ్ళు" అంది మహాలక్ష్మమ్మ లేస్తూ.

"అమ్మా! పొయ్యిలా మండబెట్టి, ఇక్కడ కబుర్లాడుతూ కూచున్నా వుటే?" అంటూ అంతవరకూ వాళ్ళ మాటలు చాటునుంచి వింటూ ఉండి పోయిన కామాక్షి గబగబ వచ్చింది.

"అయ్యో ... అయ్యో! పుల్లలన్నీ తగలబడిపోయేయి గావున్నే! మీ నాన్నతో ఓ గోలా, ఓ లోకమా? అంతా నా కర్మ!" అంటూ మహాలక్ష్మమ్మ హడావిడిగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

కామాక్షి తండ్రిని చూసి చిరునవ్వు నవ్వి, "వీక్లీ తెచ్చావా, నాన్నా?" అనడి గింది.

చేతిలో ఉన్న వీక్లీని కూతురి కందించి, "అమ్మడూ! దీని పని అప్పుడే పట్టించక, కాస్త వంటపని చూడమ్మా! అసలే మీ అమ్మకి కన్ను ఆనటం లేదు. అవునూ? ఇప్పుడు దాని కెన్నేళ్ళనే అప్పుడే కన్నానక పోవటానికి?" అన్నారు శివరంగంగారు.

"నాకేం తెలుసు, నాన్నా? అమ్మ నడిగి చెబుతా మండు" అని పగలబడి నవ్వేసి వెళ్ళిపోయింది కామాక్షి. శివ రంగంగారు చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ ఆ అరుగుమీదే స్తంభానికి చార్లబడి కన్నడ రాగం ఆలపించుకుంటూ ఉండి పోయారు.

* * *

మాటైతే ఇచ్చాడు — అది విధిలేక. కాని, రామారావుకి శివరంగం మాస్టా రింటికి వెళ్ళడం మతరామూ ఇష్టం లేదు. అందుకు కారణం కామాక్షి.

రామారావుకీ, కామాక్షికీ మధ్య నిప్పు గడ్డి వేస్తే భగ్గుమనడానికి అరక్షణం చాలు. "మొదట్నుంచీ మీ ఇద్దరూ పులీ, మేకల్లాగా తయారయ్యేరేమిట్రా?" అని స్నేహితు లంటూనే ఉండేవారు. అయితే, తా మిద్దర్లో ఎవరు పులో, ఎవరు మేకో ఇప్పటికీ రామారావుకి తీరని సందేహమే. శివరంగం మాస్టార్ని రోడ్డు మీద కలిసిన నాటి రాత్రి భోజనం చేస్తూ, పుస్తకం చదువుతూ, లేచి కూర్చుంటూ, పక్కమీద వాలుతూ ఈ విషయాన్ని గురించే ఆలోచి స్తున్నాడు రామారావు.

హైస్కూల్లో చదువుకుంటున్న నాటినుంచీ కామాక్షికి తనంటే ఎందు కంత చులకనభావం? తనలో ఉన్న లోపాలేమిటి? అని ఆలోచించడం మొద లెట్టాడతను.

సరిగ్గా అదే సమయంలో కామాక్షి కూడా ఇదే విషయం గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూంది. రామారావులో ఏం లోపముంది? ఏ లోపం లేకుండానే తను అతన్ని ఎందు కంత చేటు ఏడిపించేది? కామాక్షికి నవ్వొచ్చింది.

అసలు రామారావుకి ధైర్యం లేదు. ఒట్టి చచ్చు దద్దమ్మలా ఎప్పుడూ

బెంచీలో ఓ మూల ఒదిగి కూచునేవాడు. ఆడపిల్లకన్నా కనాకష్టం. పక్కింటి వెంకట రంగయ్య కూతురు — తుమ్మ మొద్దు—మంగితో కలిసి బడికి రావడం, పోవడం ... ఇవన్నీ ఏమిటి? అదేమంత అవ్సరసని? ఒళ్లు మండిపోయేది తనకి.

ఓసారి ఇదే మాట అడిగిందికూడాను- "రామారావ్! ఆ మంగి నిన్ను కొంగున ముడేసుకుం దేమిటి?" అని చాలా హేళ నగా.

"అది నన్ను కొంగున ముడేసుకోవడ మేమిటి? నేనేం రూపాయి బిళ్లనా?" అని ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు రామారావు.

"ఏమోలే!కొంగున కట్టుకుందామనో, నీ చేత మెళ్ళో ముళ్లేయించుకోవటానికో — ఎవరికి తెలుసు? నీ వాలకం చూస్తే ముళ్లేసేలాగే ఉన్నావు" అని ఉడికించింది తను.

"పిచ్చి వాగుడు వాగితే మాస్టారితో చెపుతా" అని బెదిరించాడు రామారావు ఉడుకుబోత్తనంతో. అన్నంత పనీ చేశాడు దుర్మార్గుడు. నాన్న గద్దించి అడిగితే, "అన్నాను, నాన్నా! సరదాగా అన్నాను" అన్నది తను.

"వాడితో సరదా ఏమిటి నీకు? అయినా, మొగాడితో అంత తెగించి మాట్లాడ్డం ఏమిటి? నీ కిదేం రోగ మంట!" అని తండ్రి లెంపలు వాయించాడు కూడాను. కసి... కసి ... కసి ... రామారావు పొగ రెలాగయినా అణిచెయ్యాలి.

ఆనాడు రామారావు మీద కలిగిన కోపం గుర్తొచ్చి కామాక్షి తనలో తనే నవ్వేసుకుంది. ఇప్పుడు—'ఫూర్ ఫెలో' అనుకుంటూ బరువుగా, అదేదో విరహం లాంటి బరువుతో నిట్టూర్పు విడిచింది. మెత్తని పరుపు రాయిలా తగులుతూంది శరీరానికి.

అక్కడ రామారావుకి కోపంతో శరీర మంతా ఉడికి పోతూంది.

'అమ్మా కామాక్షీ! ఎంత గుండెలు దీసిన బంటువే నువ్వు? మంగికీ, తనకీ ముడేస్తూందని శివరంగంగారితో చెప్పి నందుకు తన్నెంత అవమానించేసింది? ఆ రోజు ఉదయం శివరంగం మాస్టారు ప్రైవేటు ముగించి లోపలికి వెళ్లి పోయాక అందరితోపాటు తనూ బయటికి వెళ్లబోయాడు. అందర్నీ వెళ్లనిచ్చి తననిమాత్రం వెనక్కి పిలిచింది కామాక్షి.

"రామారావ్! నా కో చిన్న సహాయం చెయ్యవూ?" అనడిగింది బుంగమూతి పెట్టి. అలా బుంగమూతి పెట్టిన కామాక్షి అంటే తన కెంతో ఇష్టం. అందుకే మురిసిపోతూ, "నువ్వు చెబితే ఏమైనా చేస్తాను" అన్నాడు తను.

"చిన్న ఉత్తరం ఉంది. ఫెయిర్ చేసి పెట్టు" అంది.

అందుకు సిద్ధపడ్డాడు తను. అదేదో కథలో ఉత్తరంలా ఉంది.

"ఎవరు రాశా రిది? ఏదో ప్రేమ లేఖలా ఉంది" అన్నాడు తను సిగ్గు పడిపోతూ.

"రామారావు కామాక్షికి రాశాడు" అన్నది కామాక్షి.

"ఏమిటి? నేను రాశానా? అబద్ధం" అన్నాడు తను కంగారుగా.

"కథలో లేవోయ్! మొన్న మా మామయ్య ఓ కథ ఇక్కడ వదిలేసి వెళ్లాడు. దాన్ని ఫెయిర్ చేసి వీక్లీకి పంపమని రాశాడు. ఈ ఉత్తరం నీ చేత్తో రాయిద్దామని" అన్నది కామాక్షి.

"అంతా నేనే రాసేవాణ్నిగా?" అన్నాడు తను.

"నీ మొహం! నా ఉద్దేశ్యం అర్థమైచావదు నీకు. ఉత్తరం ఒక్కటే నువ్వు రాశావనుకో. అది చూసి ... అది నువ్వు నాకు రాసినట్టే అనుకుంటే ఎలా ఉంటుందో తెలుసుకోవాలని" అన్నది కామాక్షి.

ఎలా అయితే నేం? ఉత్తరం పూర్తి చేశాడు. అందులో ఇలాఉంది: 'ప్రియాతి ప్రియమైన కామాక్షీ! నువ్వంటే నా కిష్టం. నీ పేరు తలుచుకుంటే చాలు, నాకు పిచ్చెక్కుతూంది. నిన్ను ప్రేమిం చాను. నిన్ను తప్ప ఎవర్నీ పెళ్లిచేసుకోను. నీ జవాబుకోసం ఎదురుచూస్తూ, నీ వాడు ... రామారావు.'

కాగితం కామాక్షి కందించి తియ్యని ఊహలతో కొంపకి చేరాడు తను. ఎంత ఘోరం! స్కూలుకి వెళ్లి గంట కాక ముందే హెడ్మాస్టరు మహారుద్రయ్య పిలిచి, ఆ ఉత్తరమే చూపించి, "ఇది నువ్వు రాసిందేనా?" అనడిగారు. తను అవు నన్నాడు. ఏ పరిస్థితుల్లో రాయవలసి వచ్చిందో చెప్పాడు పూసగుచ్చినట్లు. నమ్మితేనా? దానికితోడు కామాక్షి ఆయన కోపాగ్నిలో సమిధలు వేసింది.

"అంతా అబద్ధం, మాస్టారూ! నా దగ్గిర నోట్సు అడిగి తీసుకుని తిరిగి ఇస్తూ అందులో పెట్టి ఇచ్చాడు. కావాలంటే మా విమలని అడగండి. ముందు అదే చూసింది" అన్నది కామాక్షి.

ఆ పచ్చి అబద్ధాలు హెడ్మాస్టరు కొట్టిన దెబ్బలకన్నా ఎక్కువగా బాధ పెట్టాయి తనని.

రామారావు ఉలిక్కిపడ్డాడు ఆలోచిస్తూనే. ఆ క్షణంలోనే ఆలోచనలు ఆగిపోయాయి. అప్పట్లో కామాక్షికి తనమీద ఎంత ద్వేషం ఉండేది— అనుకొని నిట్టూర్చాడు.

ఇక్కడ కామాక్షికి కళ్లు నిండాయి.

చాలా అన్యాయంగా కొట్టించింది తను రామారావుని. అసలే తెల్లగా వెన్న ముద్దలా ముద్దొచ్చే రామారావు బుగ్గలు ఎర్రగా కమిలిపోయి కనిపించేసరికి తనకి ఏడుపొచ్చింది. గదిలో పడుకుని ఏడుస్తున్న తనని సమీపించి, "ఏడుస్తున్నావెందుకమ్మా?" అనడిగారు నాన్న. చెప్ప లేక పోయింది తను. రామారావుని అంత చేటు కొట్టించినందుకు పశ్చాత్తాపంతో ఏడుస్తున్నానని ఎలా చెబుతుంది మరి? చివరికి నాన్నే అర్థంచేసుకుని — "వాడు దెబ్బలు తిన్నందుకేనా? అవునమ్మా! నాతో ముందుగా చెప్పకుండా రుద్రుడి లాంటి హెడ్మాస్టరు కెందు కిచ్చావా కాగితం? నాతో చెబితే నేను వాళ్ల నాన్న చెవినేసి చెవు లెక్కదీయించేవాణ్నిగదా?" అన్నారు కూడా! నిజమే! అలా చేసి ఉంటే చివాట్లతో సరిపోయేదేమో! కాని, జరగవలసింది జరిగిపోయింది. ఇప్పుడేమనుకుని ఏం లాభం?

"లే, అన్నం తిందువుగాని!" అన్నారు నాన్న.

"అవునండీ! దీని కిదేం పోయేకాల మంట! అయినా, ఆడపిల్లకి చదువెందు కంటే మీరు విన్నారూ? దున్నపోతు మీద వాన కురిసినట్లు ఊరుకోవటం తప్ప మరోటి చేతకాదు మీకు. మొద్దు రాచ్చిప్ప అటూ, మీ రిటూను. చోద్యం గాకపోతే, ఆ రౌడీ వెధ వెవడో దెబ్బలు తినడ మేమిటి? ఇది గదిలో పడుకుని ఏడవడ మేమిటి? ఈ చదువులు మన కొంపమీది కేదో తెచ్చి పడేసేలాగే ఉన్నాయి. అంతా నా కర్మ. లే, అమ్మా, లేచి ఇంత నోట్లో కుక్కుకో!" అన్నది అమ్మ.

తన కా రాత్రి నిద్ర పడితేనా? రామా రావు తనతో మాట్లాడతాడో లేదో రేపట్నుంచి! అసలు ప్రైవేటుకైనా వస్తాడో రాడో! అదే బెంగ తనకి. అంతా అయోమయంగా ఉంది.

కామాక్షి ఆలోచన కట్టిపెట్టి భారంగా నిశ్వసించింది. నాటి నుంచి నేటివరకు తన కళ్లకి కనిపించని రామా రావుని తలుచుకుని ఎంతగానో బాధ పడింది కామాక్షి, దిండుని కావలించు కుంటూ.

అక్కడ రామారావు బుగ్గలు నిమురు కున్నాడు ఒకటికి పది సార్లు. అయినా రక్తం ఉడికిపోతూనే ఉంది. అతని బుగ్గ

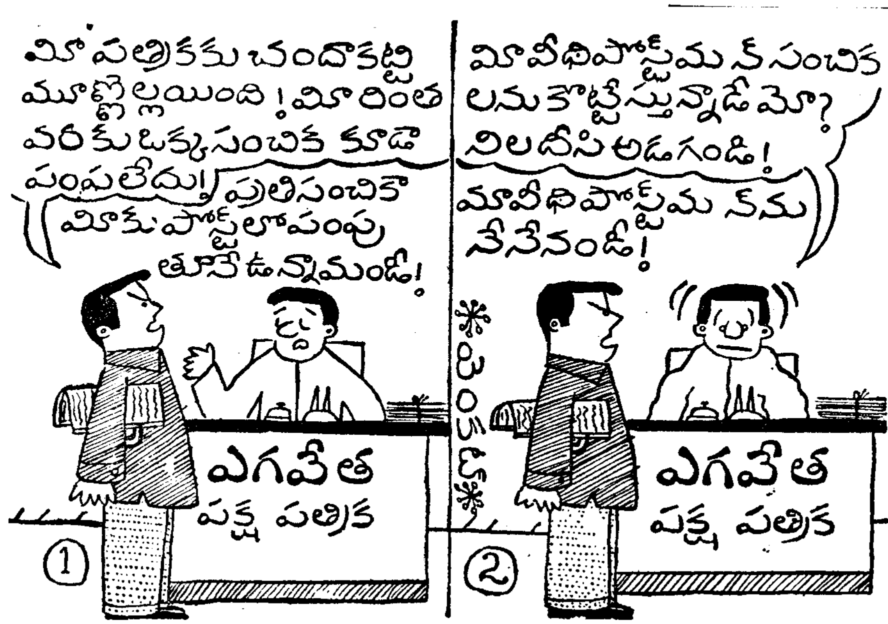

స్మృతులను నెమరువేస్తూనే ఉంది.

స్కూల్లో హెడ్మాస్టరు చేత తన్నులు తిని ఇంటికి రాగానే, నాన్న మరి నాలుగు అంటించాడు. అమ్మ అడ్డుపడకపోతే చీల్చి ఎండేసి ఉండేవాడు. దీని కంతటికీ కారణం కామాక్షి. తన కిక కామాక్షి స్నేహమూ వద్దు, వాళ్ళ నాన్న దగ్గిర ప్రైవేటూ వద్దు. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. చదివేతను ప్రైవేటు లేకపోయినా కష్టపడి చదివి పాసు కాగలడు. ప్రైవేటేమిటి? నాన్సెన్సు! ఇహ ఎన్నడూ శివరంగం మాస్టారి వీధిలో నడవకూడదు. కామాక్షి పలకరించినా పలకకూడదు. అసలు దాని మొహం చూడకూడదు అన్న నిర్ణయాని కొచ్చాడు తను.

ఆ నాటి నిర్ణయం అది. ఈనాటి వరకూ ఆ పట్టుదలతోనే రోజులు కాదు, సంవత్సరాలు గడిపేయడం గుర్తు తెచ్చుకుని తన నిగ్రహానికి తానే మురిసి పోయాడు రామారావు. సిగరెట్టు వెలిగించి గట్టిగా రెండు దమ్ములాగి గాలిలోకి ఊదాడు. కామాక్షి ఇప్పు డెలా ఉందో? అప్పుడే జున్నుముక్కలా ఉండేది. ఇప్పుడు ఆపిల్ పండులా ఉందో, గుమ్మడి గేదెలా ఉందో ఓ సారి చూస్తే బాగుండును అనుకుంటూ పరుపు చుట్టని వాలేసుకున్నాడు.

"ఓరి రామాయ్! అదేం రోగం? ఆ పరుపు నేమిటలా నాశనం చేస్తున్నావ్? దొరగారు పట్నం నుంచి దిగుతున్నారని ఈవేళే కొత్త గలీబు తొడిగింది మీ అమ్మ. లేలే! లేచి, మేత మేసి రా!" అనరిచారు, గది గుమ్మంలో నిలబడి సీతారామయ్య. రామారావు చటుక్కున సిగరెట్టును మంచం కిందికి పారేసి, లేచి కూచుంటూ, "అన్నం తినేశాను, నాన్నా!" అని జవాబిచ్చాడు.

"ఎక్కడో చుట్ట కంపు కొడుతోం దేమిటి? ఏరా సన్నాసీ! బీడీలూ, చుట్టలూ కూడా మరిగావా? సుపుత్రా, కొంప పీకరా అని" అని లంకించుకున్న సీతారామయ్య నోటికి తాళం బిగించింది అన్నపూర్ణమ్మ ప్రవేశం.

"అయ్యోరాత! ఇంటికొచ్చింది మొదలు వాణ్ణి చెండుకు తినడమే తప్ప, వేరే పని లేదుటండీ మీకు? వెళ్ళి స్నానం చేసి రండి. వడ్డిస్తాను. ఏళ్లొచ్చేయి, **ఎందుకు? ఓ అవునా, కాదా? బి. ఎ.** పాసై ఉద్యోగం చేస్తున్న మీ అంత వాణ్ణి పట్టుకుని అల్లాగేనా అనడం? పిచ్చి సన్నాసి! ఉండేదే నాలుగు రోజులు! ఆ నాలుగు రోజులైనా వాణ్ణి ప్రశాంతంగా ఉండనివ్వరు మీరు. ఒకీ అర వంధం. పెళ్ళి కానంతకాలం అమ్మాయినీ అలాగే చెండుకు తిన్నారు మీరు. అది కాపరానికెళ్ళాక మీ కళ్ళు చల్లబడ్డాయి." న్న దావిడ, హఠాత్తుగా గొంతుని గద దికంలోకి కన్వర్టు చేస్తూ.

"ఇప్పుడు నే నేమన్నానే వాణ్ణి? ఆ గలీబుకు నూనె అంటించి నాశనం చెయ్యకురా అన్నాను. ఆ మాట తప్పుటే! సరే. ఇంకేమీ అనన్లేవే! ఈ ఒక్క మాటా బుద్ధి గడ్డితిని అన్నాను. ఒరే, బాబూ! ఆ పరుపు చుట్ట తీసుకెళ్ళి గొడ్లసావిట్లో పార్లించి తీసుకొచ్చి వేసుకు పడుకో! వెధవ బతుకు. ఒక్క మాట మాట్లాడ్డానికి స్వాతంత్ర్యం లేదు. వీళ్ల తోడావా? పద మరి!" అంటూ సీతారామయ్య విసుక్కుంటూ పెద్ద పెద్ద అంగలతో పెరట్లోకి వెళ్ళిపోయారు. అన్నపూర్ణమ్మ ఆయన్ని అనుసరించింది. రామారావు మంచం కింద నుంచి సిగరెట్టు తీసి తృప్తిగా పొగ పీలుస్తూ ఉండిపోయాడు.

* * *

సూర్యుడితోపాటు ఇంటి ముందు ఉదయించిన శివరంగంగార్ని చూసి తెల్లబోయాడు సీతారామయ్య. ఆవేళప్పుడు శివరంగం గారు తన ఇంటికి రావడం జరగలేదెప్పుడూ.

వ్యక్తిత్వం

పురుషుని వ్యక్తిత్వం పెళ్లి అయేవరకు సగమే పూర్తవుతుంది. పెళ్లి అయాక పూర్తి అవటమో, పూర్తిగా శూన్యం అవటమో జరుగుతుంది.

—సిమ్మన్స్

"ఓయి నీ ఇల్లు బంగారం గానూ! ఇదేమిటోయ్ శివరంగం? సూర్యుణ్ణి వెంటేసుకొచ్చావు?" అన్నారు సీతారామయ్య.

"పెంగు అవసరం గడుటోయ్ మీ ఇంటికి! ఆ సంగతి నువ్వు గుర్తించక పోయినా ముందుగా నేను గుర్తించి, నీకూ గుర్తు చేద్దామని వచ్చాను" అన్నారు శివరంగం గారు.

"అన్నా! అలాగా!" అన్నాడు గాని, అంతరార్థ మేమిటో సీతారామయ్యకి బోధపడలేదు.

"రా లోపలికి" అంటూ శివరంగం గార్ని వెంటబెట్టుకుని లోపలికి నడిచారు. ఇద్దరూ కుర్చీల్లో ఎదురెదురుగా కూర్చున్నారు.

"ఏమిటి, దారితప్పి వచ్చినట్లున్నావ్?" అనడిగారు సీతారామయ్య.

శివరంగంగారు నవ్వేసి, "దారి తప్ప లేదు. సరైనదారే దొరికిందిలే!" అన్నారు.

ఆ పొడి ముక్కల్లో ఉన్న తడి ఏమిటో సీతారామయ్య బుర్రకి తగల్లేదు. ఆలోచించి అలిసిపోవడం ఇష్టంలేక, "ఇదుగో, ఏమేవ్! విన్నే! మన శివరంగం వచ్చాడు. కాఫీనీళ్ళ పట్రా!" అని లోపలికి చూస్తూ అరిచారు సీతారామయ్య.

"ఏమిటి విశేషాలు? ఈ ఏడు రిటైరై పోతున్నావట!" అని కూడా అన్నారు క్షణం ఆగి.

"వయస్సు మళ్ళిపోతోంది గదా! అరవై వచ్చేసింది!" అన్నారు శివరంగం గారు.

"అయితే, ఇంచుమించు ఇద్దరం ఒక అంచుమీదే నిలబడ్డాం" అన్నారు సీతారామయ్య.

"కాదు మరి! అందుకే ఉన్న బాధ్యతలేమిటో తొందరగా వదిలించుకుంటే, ఆ తరవాత హాయిగా కృష్ణా, రామా అనుకుంటూ కాలక్షేపం చెయ్యచ్చు. ఇంతకీ అబ్బాయి పెళ్లి ఈ ఏడన్నా చేస్తారా?" అన్నారు శివరంగంగారు మెల్లిగా.

కాఫీ గ్లాసులతో వస్తున్న అన్నపూర్ణమ్మ ఆ మాటలు విని, "ఏమిటో, అన్నయ్యా! చెప్పిన మాట ఈ ఘటానికి చెవి కెక్కుతేనా? ఎంతసేపూ ఆ గొడ్డూ గోదం, పొలం పుట్రా సంగతే కావాలాయనకి. మిగతా సంగతులేమీ పట్టవు" అంటూ ఇద్దరికీ చెరో గ్లాసు అందించింది.

"చాల్లేవే గోల. ప్రతిదానికీ రంధ్రాలు వెదకటం తప్ప, వేరే పన్లేదు నీకు. ఇంతకీ ఈ సన్నాసి లేచాడా?" అనడిగారు సీతారామయ్య.

"స్నానం చేస్తున్నాడు" అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ.

"ఏమన్నా సంబంధాలొస్తున్నాయా మీ వాడికి?" అని అడిగారు శివరంగం గారు.

"ఏవో వస్తున్నాయి గాని, మాకే అంత నచ్చుబాటు కావడంలే దన్నయ్యా!" అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ.

శివరంగంగారు కొన్ని క్షణాలు మౌనం దాల్చి, "దంపతులు జాగ్రత్తగా వినండి. సూటిగా చెబుతున్నాను మరి. మా అమ్మాయిని మీ అబ్బాయి కిచ్చి వివాహం చేసి మన స్నేహాన్ని బంధుత్వం కింద మార్చుకోవాలని మా కోరిక. మీ అభిప్రాయమేమిటో తేల్చి చెప్పండి" అన్నారు సూటిగా.

ఆయన ఆ మాట అన్నాక గాని ఇందాకా శివరంగంగారి పొడి ముక్కల్లో ఉన్న తడి ఏమిటో బోధపడింది గాదు సీతారామయ్యకి.

"ఓయి నీ ఇల్లు బంగారం గాను! వస్తూనే నువ్వు ప్రారంభించిన ఉపోద్ఘాతం అంతా ఇందుకే నన్న మాట?" అనేసి బొళబొళా నవ్వేశారు.

"అబ్బాయి అభిప్రాయం కూడా కనుక్కోనివ్వండన్నయ్యా! వా డిష్టపడితే పిల్లని చూసుకుని, అన్ని విషయాలూ మాట్లాడుకోవచ్చు" అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ. ఆవిడ ఆంతర్యం వెంటనే ఆకళింపైంది శివరంగంగారికి.

"భగవంతుడి దయవల్ల ఏదో పదెకరాల మాగాణి ఉంది. బాంకులో కాస్త రొఖ్ఖం నిలవచేసే ఉంచాను. నాకా ఉన్నది ఒక్క పిల్ల. మా అనంతరం అంతా దానికే గదా? పరిస్థితులు ఇవి. ఇందులో నేను దాయవలసింది ఏమీ లేదు. తదుపరి మీ ఇష్టం; మీ అబ్బాయి ఇష్టం. ఉన్న ఊరు వాళ్లం గనక పిల్లలు కళ్లముం దుంటారు. ఆలోచించండి" అని కాఫీ తాగేసి, గ్లాసు క్రింద పెట్టి లేచారు శివరంగంగారు.

సీతారామయ్య దంపతులు శివరంగం గార్ని పంపేసి మొహామొహాలు చూసుకున్నారు. సీతారామయ్య మొహంలో ఆనందం తొణికిసలాడుతూ ఉంది. అన్నపూర్ణమ్మ మాత్రం మొహంనిండా ఆలోచనలని పులుముకున్నది.

స్నానం ముగించి ట్రిమ్‌గా తయారై, "అమ్మా, కాఫీ ఏదే!" అంటూ హాల్లో కొచ్చాడు రామారావు.

"వెళ్లవే! కాఫీకి క్షణం ఆలస్యమైతే మన వాడి నరాలు పట్టుతప్పి పోతాయి. పాపం, ఒత్తి వాతపు శరీరం మరి!" అన్నారు సీతారామయ్య.

"అప్పుడే తెల్లారిందీ వాడి ప్రాణాలు తోడెయ్యటానికి. నాన్నా! నువ్వు పోయి గదిలో కూచోరా, నే తెస్తాను" అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ, ఖాళీ గ్లాసులు తీసుకుని లోపలికి వెడుతూ.

రామారావు తన గదిలోకి వెళ్లబోతుంటే, "ఒరే సన్నాసీ! నా ఎదురుగా కాఫీ తాగితే దిష్టేమీ తగలదు గాని, ఇలా వచ్చి కూచో, నీతో కొంచెం మాట్లాడాలి" అన్నారు సీతారామయ్య.

రామారావు వచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. "ఏమిటి, నాన్నా?" అనడిగాడు.

"మరేం లేదు. ఈ శ్రావణంలో నీ పెళ్లి చెయ్యాలని అనుకుంటున్నాం. ఏమంటావ్? సంగిరి కబుర్లాడక సూటిగా చెప్పు" అన్నారు సీతారామయ్య.

"నా పెళ్లా?" అన్నాడు రామారావు ఉలిక్కిపడి.

"మరి నా పెళ్లనుకున్నావా? తలతిక్క తగ్గించి అడిగిందానికి సూటిగా జవాబియ్యవోయ్" అని కసిరారు సీతారామయ్య.

"మీ ఇష్టం" అన్నాడు రామారావు.

"పిల్ల ఎవరో తెలుసా? శివరంగం

కూతురు కామాక్షి'' అన్నారు సీతారామయ్య.

''కామాక్షా?'' అని తెల్లబోయాడు రామారావు.

''ఆఁ! కామాక్షే. మరో కామాక్షి ఆయనకి లేదు. చెప్పు. నీ కిష్టమేనా?'' అనడిగారు సీతారామయ్య.

ఉప్మాప్లేటు, మంచినీళ్ల గ్లాసులతో వస్తున్న అన్నపూర్ణమ్మ, భర్త ప్రశ్న విని, ''బాగానే ఉంది మీ ప్రేమ! అంత మాటగా అడిగితే వా డెలా చెప్పగలడండీ? సిగ్గు కాదూ?'' అన్నది. ఉప్మాప్లేటు రామారావుకి అందించి, నీళ్ల గ్లాసును కుర్చీ పక్కనున్న స్టూలుమీద పెట్టింది.

''ఏడు మగపిల్లాడే! సిగ్గేమిటి సన్నాసికి?'' అన్నారు సీతారామయ్య ఆశ్చర్యంగా.

''నన్ను కాస్త ఆలోచించుకోనివ్వు, నాన్నా! వెంటనే చెప్పమంటే ఎలా?'' అన్నాడు రామారావు.

''చించుకో, చించుకో! సమయం కాస్త చెయ్యి జారాక ఎంత గొంతు చించుకున్నా ఏమీ లాభం ఉండదు మరి. ఏమేవ్! నే నలా పొలం వెళ్తొస్తాను'' అంటూ సీతారామయ్య బయటికి వెళ్లబోయారు.

''అలా వెళ్లిపోతా రేమిటి? కాస్త ఉప్మా తిని వెళ్లండి'' అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ.

''నాకు కడుపులో ఏం బాగాలేదే!'' అంటూ వెళ్లిపోయారు హడావిడిగా సీతారామయ్య.

''ఏమంటావురా! కామాక్షిని నీ కిస్తానని శివరంగంగారు వచ్చి వెళ్లారు'' అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ.

రామారావు ఆలోచనల్లో పడ్డాడు.

సరిగ్గా అదే సమయానికి అక్కడ శివరంగంగారు కూతుర్ని — ''రామారావుని చేసుకోవడానికి నీ కిష్టమేనా, అమ్మా?'' అని అడిగిన ప్రశ్నకి ఆ పిల్ల చిరునవ్వుతో, కళ్ల మెరుపులతో, బుగ్గల ఎరుపుతోనే జవాబు చెప్పి తప్పించుకుంది.

ఇక్కడ ఆలోచనలో పడి ఉన్న రామారావు తల్లి రెండోసారి ప్రశ్నించేసరికి, ''నా కిష్టంలేదమ్మా!'' అన్నాడు.

''అదేమిట్రా! పిల్ల అప్సరసలా ఉంటుంది'' అన్నది అన్నపూర్ణమ్మ.

''అందం ఉంటే సరిపోతుందా? సరైన బుద్ధి కూడా ఉండాలి. నేనంటే కామాక్షికి ఏమాత్రం గౌరవం లేదు. హైస్కూల్లో ఉండగానే నన్నెన్నో రకాలుగా అవమానించింది. తను మరిచిపోయినా, నేను మరిచిపోలేను'' అన్నాడు రామారావు, గతాన్ని నెమరువేసుకుంటూ.

విషయమేమిటో అర్థంగాక తెల్లబోయింది అన్నపూర్ణమ్మ.

ఆ సాయంత్రం తండ్రి అడిగినా అదే జవాబిచ్చాడు రామారావు నిర్భయంగా. తన ఎదుట అంత ధైర్యంగా చెబుతున్న కొడుకు మాటలను తేలిగ్గా తోసివెయ్యలేక పోయారు సీతారామయ్య. సమయం వచ్చినప్పుడు శివరంగంగారి చెవిని వెయ్యవచ్చునని అప్పటికి మౌనంగా ఉండిపోయా రాయన.

• •

రామారావు థియేటర్లో అడుగు పెట్టేసరికి న్యూస్ రీలు జరుగుతూంది. హాలంతా నిండిపోయింది. ఎలాగో వెతుక్కుంటూ వెళ్లి ఖాళీగా ఉన్న ఓ సీట్లో కూలబడ్డాడు. కూర్చుంటూ పక్కకి చూశాడు. ఎక్కడో చూసిన మొహంలా ఉంది — అప్రయత్నంగానే పట్టి పట్టి చూశాడు. సందేహం లేదు. ఆమె కామాక్షి. ఒళ్లంతా ఝల్లుమంది రామారావుకి.

ఎవడో మగాడొచ్చి పక్కన కూచునేసరికి కామాక్షి ఇబ్బందిగా చూసింది వచ్చిన వాడివైపు. సందేహం లేదు, రామారావే. శరీరంలో వణుకు ప్రారంభమైనా, ఆమె హృదయం నిండా ఆనందం పొంగి పొర్లింది. సమయం చూసి అడగదలుచుకున్న నాలుగు మాటలూ అడగాలని ఎదురుచూస్తూం దామె చాలా రోజుల్నుంచి. తనని తక్కువగా, నీచంగా అంచనావేసి, తనని కాదన్నందుకు కసి తీర్చుకోవా లనుకున్నది కూడా! అనుకోకుండా అవకాశం దొరికిందని తృప్తిపడింది.

పక్కనున్నది కామాక్షి అని గమనించగానే ఆ సీట్లో కూచో బుద్ధి కాలేదు రామారావుకి. సినిమా సంగతి దేవుడెరుగునని లేచి పోబోయాడు. కాని, కామాక్షి అతని చెయ్యి పట్టుకుని వెనక్కి లాగింది. రామారావు లేవలేక మళ్లీ కూలబడిపోయాడు.

''చెయ్యొదులు, కామాక్షీ! ఎవరేనా చూస్తే బాగుండదు'' అని గొణిగాడు రామారావు.

''చూస్తే చూడనీ! నాకేం భయం? బుద్ధిలేని దాన్నని ఇదివరకే ఓ నిర్ణయాని కొచ్చి ప్రచారం కూడా చేశావుగా? వచ్చిన పే రెలాగా వచ్చింది'' అన్నది కామాక్షి అంత నెమ్మదిగానూ.

''కామాక్షీ!'' అన్నాడు రామారావు మరేమనాలో తోచక.

''తప్పేమన్నాను? ను వ్వన్న మాటే మళ్లీ నే నన్నాను. నా బుద్ధిలో ఏం లోపం కనిపెట్టావు? అస లేనాడైనా నా బుద్ధి ఎలాంటిదో, నా మనస్సేమిటో తెలుసుకుందుకు ప్రయత్నించావా?'' అనడిగింది కామాక్షి.

నిప్పుతో చెలగాటం

ఉద్రేకాలకు లోను కాకూడదు. కాక ఉద్రేకంలో తప్పు పనులు చేస్తూ రక్షించమని ప్రార్థించడం — నిప్పులో చేయి పెట్టి వేళ్లు కాలకుండా చూడమని భగవంతుని ప్రార్థించడం లాంటిది.

—శేక్కర్

రామారావుకి మతి పోతూంది. మనస్పేమిటి? తెలుసుకోవడ మేమిటి? ఆవేవో సినిమాల్లో, ప్రేమ కథల్లో హీరోయిన్ మాటల్లా తియ్యగా వినిపించాయి అతనికి.

''నువ్వంటే నా కిష్టం గనక ... ఆ రోజుల్లో ఏవేవో అల్లరి పనులు చేశాను. ని న్నేడిపించాను. అవే మనస్సులో ఉంచుకుని చెడ్డదాన్నని ప్రచారం చేస్తావా? ధైర్యముంటే నన్నూ అల్లరి పెట్టక పోయావా? కాని, పిరికివాడిలా తప్పించుకు తిరిగావు. నువ్వు కనిపించక ఎంత బాధపడ్డానో నీకేం తెలుసు? ఒక్కసారి ఎదురుపడితే క్షమార్పణ కోరేదాన్ని, తెలుసా?'' అన్నది కామాక్షి గాద్గదికంగా.

''అవన్నీ ఇప్పు డెందుకు, కామాక్షీ!'' అన్నాడు రామారావు. కామాక్షి ఏడుస్తూందని తెలిసేసరికి అతనికి ఆమెమీద ఎక్కడలేని ప్రేమ ఒక్కసారిగా పుట్టుకొచ్చింది.

''నువ్వంటే నా కెంత ఇష్టమైనా మళ్లీ మనం కలుసుకునే అవకాశం ఎలాగూ ఉండదు. నా బాధ చెప్పుకోనీ, రామారావ్! ఇందులో మనం చేస్తున్న తప్పేముంది? పక్కవాళ్లని డిస్టర్బ్ చేయకుండానే మాట్లాడుకుంటున్నాంగా!'' అన్నది కామాక్షి.

''నాకుమాత్రం నువ్వంటే ఇష్టం లేదంటావా, కామాక్షీ!'' అన్నాడు రామారావు. కామాక్షి అతని చెయ్యి మెల్లగా నిమిరింది.

''ఎప్పుడు పుట్టింది అంత ప్రేమ?'' అన్నది కామాక్షి తియ్యగా.

''ఇప్పుడే! నిన్ను చూడగానే! ఇన్నాళ్లూ నీ గురించి ఏం ఊహించుకున్నానో తెలుసా?'' అన్నాడు రామారావు.

''ఏం ఊహించుకున్నావ్?'' అనడిగింది కామాక్షి.

''మగాడంటే ఏమాత్రం గౌరవం లేని నువ్వు పెళ్లయ్యాక మొగుణ్ణి మాత్రం గౌరవిస్తావా అనుకున్నాను'' అన్నాడు రామారావు.

కామాక్షి అతని చెవిలో ఫక్కుమంది.

''అయితే నీ ఉద్దేశ్యం భార్య మొగుణ్ణి గౌరవిస్తే చాలా? ప్రేమించక్కర్లేదా! తాళిగట్టిన వాడు గదా అని జాలిపడి గౌరవిస్తే కడుపు నిండిపోతుందా?'' అనడిగింది.

తల తిరిగిపోయింది రామారావుకి.

''ప్రేమించిగౌరవించాల్సే, కామాక్షీ!'' అన్నాడు.

''ప్రేమ ఉన్నచోట గౌరవం ఉండదు, సార్! అదీ భార్యాభర్తల విషయంలో. ఆప్యాయతఉంటుంది. ఆదరణఉంటుంది. చిలిపితనం ఉంటుంది. మాటల్లో చెప్పలేని మాధుర్యం ఉంటుంది'' అన్నది కామాక్షి తన్మయత్వంతో.

''అయితే ఇవన్నీ నీ కెలా తెలుసు?'' రామారావుకి హఠాత్తుగా అనుమానం వచ్చింది.

''నీ ఆలోచనలే నేర్పాయి. నిన్ను తలుచుకుని కన్ను మూస్తే చాలు, కలల్లో కొచ్చేవి!'' అన్నది కామాక్షి.

రామారావుకి తను స్వర్గంలో ఉన్నట్లనిపించింది.

''మై గాడ్! అదృష్టవంతుణ్ణి, కామాక్షీ! అయితే నాకు గౌరవం వద్దు. మిగతా వన్నీ పంచిపెట్టు'' అన్నాడు ఆమె చేతి వేళ్లు నిమురుతూ.

కామాక్షి కళ్లలో నీళ్లు నిలిచాయి. అవి ఆనందబాష్పాలు.

''డార్లింగ్! ఒక్కసారి బయటికి రావూ?'' అన్నాడు రామారావు.

''ఎందుకు?'' అన్నది కామాక్షి కంగారుగా.

''అనుకోకుండా కలిశాం. మనమధ్య రాజీ కుదిరింది. కలిసి కూల్ డ్రింక్ తాగుదాం'' అన్నాడు రామారావు.

''ఇంత చిన్న కోరికా!'' అన్నది కామాక్షి.

రామారావు క్షణం ఊరుకుని ''అర్జెంటుగా ని న్నొక్కసారి లైట్ల వెలుగులో చూసుకోవాలి, కామాక్షీ! ఇన్నాళ్లూ ఇంత మూర్ఖంగా ఎలా బతికానో నాకే అర్థం కావడం లేదు'' అన్నాడు.

''సరే, వరుడా! నీ కోరిక తీర్చేద, లెమ్మ. అన్నట్లు నా పక్క నెవరున్నారో చూశావా? మా అమ్మ!'' అన్నది కామాక్షి.

''అమ్మ బాబోయ్!'' అన్నాడు రామారావు.

''భయం లేదులే, పద!'' అంటూ కామాక్షి తల్లి చెవిలో ఏదో చెప్పి రామారావు వెనకే బయటికి నడిచింది.

ఇద్దరూ హాలు బయటి కొచ్చారు. లైట్ల వెలుగులో నిలబడ్డారు. రామా

ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక

పరీధావి దీపావళి కథల పోటీ

ప్రతి సంవత్సరంవలెనే ఈ పరీధావి దీపావళి సందర్భంలోనూ ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక కథల పోటీ నిర్వహిస్తూంది.

విరోధికృత్ దీపావళి కథల పోటీలో 5,000 రూపాయల బహుమతులు అందజేశాము. రచయితలకు, రచయిత్రులకు ప్రోత్సాహం కలిగించాలనే సంకల్పంతో ఈ సంవత్సరం కూడా దీపావళి కథల పోటీలో మొత్తం 5,000 రూపాయల బహుమతులు ఇవ్వడానికి నిశ్చయించాము.

రచయితలు, రచయిత్రులు ఈ అవకాశం వినియోగించుకొనవలెననీ, పాఠకులకు ఉత్తమమైన కథలు అందజేయాలనీ, మా కృషి విజయవంతంగా నెరవేరడానికి తోడ్పడాలనీ కోరుతున్నాము.

మొదటి బహుమతి రు. 2,500

రెండవ బహుమతి రు. 1,800

మూడవ బహుమతి రు. 700

దీపావళి కథల పోటీ నిబంధనలు:

1. ఇతివృత్తం ఆంధ్రుల జీవితానికి సంబంధించినదై ఉండాలి.
2. స్వీయ రచనలేకావి, అనువాదాలు పంపరాదు.
3. రచన ఠరతావు 12×8 అంగుళాలు సైజులో 12 పేజీలకు మించరాదు.
4. సిరాతో కాగితానికి ఒక పక్కనే వ్రాయాలి.
5. బహుమతి పొందని కథలలో యోగ్యమైనవానిని ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రికలో ప్రచురించే హక్కు మాకు ఉన్నది.
6. పోటీకి రచన పంపేటప్పుడు కవరు మీద 'దీపావళి కథల పోటీకి' అని స్పష్టంగా వ్రాయాలి.
7. పోటీకి పంపిన కథలను ఏ సందర్భంలోను తిప్పి పంపించడం జరగదు.
8. ప్రచురణకు ఏ కలం పేరో ఉపయోగించినా తమ అసలు పేరును విధిగా వ్రాయాలి.
9. రచనలను 'ఎడిటర్, ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక, ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎస్టేట్స్, మద్రాసు—2'కు పంపాలి.

బహుమతి పొందిన కథలను ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచికలో ప్రచురించగలము

పరీధావి దీపావళి కథల పోటీకి రచనలు మాకు చేరవలసిన ఆఖరి తేది	ఆగస్టు 28, 1972

రావు ఒళ్లంతా కళ్లు చేసుకుని కామాక్షిని చూశాడు. ఆమె కూడా అంతే!

"నచ్చానా?" అనడిగింది కామాక్షి.

"సెంట్ పెర్సెంట్! మరి నేనో?" అన్నాడు రామారావు.

"ఫరవాలేదు. నాట్ సో బాడ్!" అన్నది కామాక్షి.

"ఆఁ?" అన్నాడు రామారావు నీరసంగా.

"వివరాలు కావాలంటే తరవాత" అని నవ్విం దామె.

ఇద్దరూ ఎదురుగా ఉన్న కూల్ డ్రింక్ షాపులోకి నడిచారు.

డ్రింకు తాగుతూ షాపు బయట నిలబడి తమవేపే చూస్తున్న తన తండ్రినీ, శివరంగంగార్నీ చూసి గతుక్కుమన్నాడు రామారావు. కామాక్షి భయంతో తల దించుకుంది. బయట నిలబడ్డ వాళ్ల మాటలు లోపలున్న ఇద్దరికీ వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

"అంతా ఆశ్చర్యంగా ఉందే!" అన్నారు శివరంగంగారు.

"సినిమాలకి వెంట తిప్పుకోవడానికి ఇష్టం ఉందిగాని...వెధవకి... పెళ్లంటే ఏమి టలా చచ్చు కబుర్లు చెబుతాడు?" అన్నారు సీతారామయ్య.

రామారావు, కామాక్షి భయం భయంగా బయటికి వచ్చారు.

"ఏరా! ఇదేమన్నా బాగుందా? లోకు లేమనుకుంటారు?" అన్నారు కోపంగా సీతారామయ్య.

"అనుకోకుండా హాల్లో కలిశాం, నాన్నా!" అన్నాడు రామారావు.

"ఏం, తల్లీ! సినిమా చూడ్డాని కొచ్చావా? పాత స్నేహితుడితో కూల్ డ్రింకులు తాగుదామని వచ్చావా? ఆ ఘటం ఏదీ? సినిమాకొస్తే దానికి ఒళ్లు తెలీదు" అన్నారు శివరంగంగారు.

"పోనీలేవయ్యా, శివరంగం! చూపుల బెడద తప్పించారు. అంతా దైవఘటన! నా కోరిక తీరింది. ఒరే, సన్నాసీ! వెళ్లు లోపలికి. వెళ్లమ్మా, కామాక్షీ! జాగ్రత్త. మావా డంత మంచి వాడు కాదు. ఒరేయ్, సినిమా అయ్యాక వాళ్లని ఇంటి దగ్గిర దిగబెట్టి తిన్నగా ఇంటికి రా" అన్నారు సీతారామయ్య.

రామారావు, కామాక్షి హాలువైపు కదిలారు. గేటుముందు నిలబడ్డ ఇద్దరూ ఒకర్నొకరు చూసుకుని గట్టిగా నవ్వేసుకున్నారు.

బయట కూల్ డ్రింకు షాపు ముందు నిలబడి ఉన్న శివరంగంగారు, సీతారామయ్య పగలబడి నవ్వుకుంటూనే ఉన్నారు. *